

Forfatter: Bergsøe, Vilhelm

Titel: Udrag fra Fra Piazza del Popolo · I

Citation: Bergsøe, Vilhelm: "Fra Piazza del Popolo", i Bergsøe, Vilhelm: *Fra Piazza del Popolo*, udg. af Flemming Conrad ; Lars P. Romhild , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, [1988], s. 598. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-bergsoev01ny-shoot-idm139673027133600/facsimile.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Fra Piazza del Popolo

for nogle af de fortalte begivenheder. Her er også nogle af bogens og Bergsøes romerske spisesteder, medens andre («Falcone», «Palombella») ligger i det mere centrale gammelromerske distrikt ved kuppelbygningen *Pantheon* (Rf3) og *Piazza Navona* (Rfg4-3), et distrikt, der ikke er vigtigt i handlingen.

Men naturligvis hører det ligesom andre dele af det lille Rom ca. 1830-55 til bogens scenerum: Vi minder om jødekvarteret, *Ghettoen* (Rfg2-3, se især s. 151ff.) ud for *Tiberen* (Rg2) og over for kvarteret *Trastevere* (Rh2); videre de store arkæologiske områder lige øst for *Ghettoen*, med *Capitolium* (Re2, se n.t. s. 21), *Forum Romanum* (Rd2) og *Colosseum* (Rc2, se n.t. s. 117); og de aristokratiske ejendomsbesidderes store palæ- og parkanlæg i og uden om den lille by (og uden for kort R.) som *Villa Doria Pamfili* (n.t. s. 86) mod syd eller *Villa Albani* og *Villa Ludovisi* (n.t. s. 94) mod nordøst. Rom's katolske magtcenterum, *Peterskirken* (til højre for Rh4-5) og *Vatikanet* på den højre Tiberbred, er dermod ikke eksponeret i den antikatolske Bergsøes roman.

Rom var en art politistat og en bevogtet og besat by (se nærmere i næste afsnit), så at bygrænsen – bl.a. ved *Porta del Popolo* – danner et vigtig skel. Den fulgte nogenlunde den endnu eksisterende sen-antikke bymur, den Aurelianske mur. Udenfor er *Campagnen*, den i datiden ret øde, sunprige flade og tufholdige bakkede slette den nærmeste snes kilometer omkring Rom. Det er bøndernes, hyrdernes, banditternes og landkroernes område i bogens verden (se også n.t. s. 116 om *campagnuolerne*). Mod vest ligger Middelhavet, i hvis nærhed den tilsandede havneby *Ostia* nævnes (s. 103). Men bjergranden er vigtigere end havet her i bogen. Et sted i nærheden af bjergbyen *Albano* i Campagnens sydlige kant findes hovedskurkens og heltindens prægtige landsted (jf. s. 205). Den romerske Campagne indkranses af bjerge – sydpå (den øverste rand af vort prospekt R.) af Albanerbjergene med bl.a. *Nemisøen* og byerne *Ariccia*, *Genzano*, *Albano*, *Frascati*, der i den hede tid og på udflugter giver rekreation til nordboerne.

Også dette landskab tilhørte ved 1860 Pavestaten, og meget længere væk kommer vi kun sporadisk i bogens italienske afsnit. Mod syd kommer man (grænsebyen er *Ceprano*: se n.t. s. 434) til Neapelområdet, der efter 1860 var indlemmet i Kongeriget Italien, og mod nord kom man – efter den pavelige havneby *Civitavecchia* (se bl.a.

s. 462) – ligeledes ind i den nye italienske helstat. Eller også gik ruten til søs mellem Civitavecchia og den sydfranske havn Marseille.

Frankrig møder vi i bogens første og sidste inderfortælling. I *Tor-denskyen* drejer det sig om Paris 1832, i Leon de Villes selvbiografiske fortælling om et nordvestfransk herresæde – i Bretagne, som den franske romantik havde sat lys på; og begge steder får hos Bergsøe meget traditionelle og følelsesprægede bestemmelser.

Roms historie og politiske forhold omkring 1860

Den romerske handling i *Fra Piazza del Popolo* er datofastet, men ikke udtrykkeligt årstalsfastet. Dog tør man ud fra historiske hentydninger sætte året til enten 1861 eller 1863.

Det Rom, hvori Bergsøes skandinaviske kunstnere udgør en lille koloni, havde *Pius IX* (pave 1846–78) som overhoved. Pavestaten var en af de få dele af den italienske halvø, der *ikke* netop i årene 1859–60 sluttedes til Kongeriget Italien. Dette blev dannet under det nordvestitalienske, piemontesiske kongehus (den for sit markante skæg s. 298 nævnte *Victor Emanuel* = Vittorio Emanuele II) efter den franskstøttede krig mod Østrig i sommeren 1859 (bl.a. slaget ved Solferino, jf. s. 456) og efter nationale og revolutionære kampagner i de enkelte stater på den italienske halvø.

Allerede i 1849 havde en sådan – under ledelse af revolutionshelten *Garibaldi* (se n.t. s. 417) – for en kort tid fordrevet paven fra Rom. Pius IX's tilbagekomst sikredes af en fransk besættelsesstyrke; den blev her indtil 1866 som garant for Pavestatens hovedstad – Pavestaten omfattede i øvrigt et mellemitaliensk område uden for Rom. Frankrig under Napoleon III optrådte således både som pavens beskytter mod de italienske samlingsbestræbelser, der gik ud på at opheve Pavestaten, og som støtte for de andre dele af de fra Norditalien udgående samlingsbestræbelser, der især svækkede Østrig – del og hersk!

Syditalien med Sicilien havde udgjort et kongerige, kaldet De to Sicilier, under det Bourbon'ske kongehus i Neapel. Det var nu styrket; Syditalien indlemmedes i Kongeriget Italien, og den landflygtige Bourbon'er *Francesco/Frants den Anden* (f. 1836, d. 1894) havde i fe-